

Activiteitenkalender

zondag 21 september 2008 – 14 u

Natuur langs het Pedomolenwandelpad

Afspraak: Pedomolen, Lostraat 84, Sint- Gertrudis-Pede

zondag 19 oktober 2008 – 8 - 12 u

Studiewandeling vogelgeluiden

Enkel voor al ingeschreven deelnemers!

zaterdag 25 oktober 2008 – 10 u - ? u

Beheerswerken Thaborberg

Afspraak: Parking Michielsheem, Kat- tebroekstraat 199, 1700 Dilbeek

zaterdag 15 november 2008 – 10 - ? u

Dag van de natuur: beheerswerken in de Zibbeekvallei

Afspraak: Begijnenborreboos, Snikberg- straat, 1700 Dilbeek

zondag 16 november 2008 – 8 - 12 u

Studiewandeling vogelgeluiden

Enkel voor al ingeschreven deelnemers!

vrijdag 12 december 2008 – 14 u

Bezoek aan het waterzuiverings- station van Liedekerke

Afspraak: Begijnenmeers 35, 1770 Ter- ralfene of parking Westrand om 13u15

Deelname: gratis voor leden, 1€ voor niet-leden, tenzij anders aangegeven.

Bestel nu de schitterende Natuurpunt wandkalender 2009!

Iedere maand een prachtige natuurfoto aan de wand voor maar 7,5 €. Bestellen bij Louis De Leeuw 02/569 27 28 – louisdeleeuw@skynet.be

Contactpersonen:

Algemeen: Marc Bruneel, voorzitter, 0474/41 48 25 – m.bruneel@scarlet.be • Eric De Jonge, secretaris, 02/567 04 38 – eric.dejonge@skynet.be

Natuur•ket (jongerenwerking): Ignés Verstraete 02/466 55 85 – thi.leon@scarlet.com

Thaborberg: Lien van Besien 0497/83 43 39 – lien.vanbesien@gmail.com

Vogelwerkgroep: Elisabeth Godding 02/649 00 90 – elisabeth.godding@skynet.be

Libellenwerkgroep: Patrick Goossens 047 731 94 37 – libellen.patrick@skynet.be

Inschrijving voor activiteiten: Louis De Leeuw 02/569 27 28 – louisdeleeuw@skynet.be rekening: 000-3250101-19

natuur•contact, website, melding waarnemingen: Marc Bruneel (zie hoger)

website: www.natuurpunt-dilbeek.be

Ecologisch bermbeheer werkt

De gemeente Dilbeek beheert ca. 19 ha wegbermen. Het bermdecreet van 1984 legt in feite een natuurbeheer op: géén herbiciden, niet maaien vóór 15 juni in het voorjaar en 15 september in het najaar én binnen de 10 dagen het maaisel afvoeren. Het heeft even geduurd voor het zo ver was en soms loopt er nog wat fout, maar de gemeente houdt zich doorgaans goed aan de regels. De wegbermen vormen dus – na de Wolfspuiten – het grootste areaal waar aan natuurbeheer wordt gedaan in Dilbeek.

In 2003 startte de gemeente met de uitvoering van een ecologisch bermbeheerplan op basis van een inventaris van ecologisch waardevolle bermen opgemaakt door het Regionaal Landschap Zenne, Zuun en Zoniën. Uit de terreinstudie bleek dat de meeste bermen zeer voedselrijk zijn (zevenblad-ridderzuring-type). Dit is logisch. De bodem is hier van nature voedselrijk (zandleem- tot leemgronden) en op de meeste plaatsen grenzen er landbouwpercelen aan de bermen, met stik-

stofuitspoeling en verzuivering tot gevolg. Door twee keer te maaien neemt grote brandnetel en in het algemeen de verzuivering af, maar verschraling blijft beperkt. Dat neemt niet weg dat je in zo'n goed beheerde voedselrijke berm tot 30 verschillende plantesoorten kan aantreffen.

Een minderheid van de bermen (22500 m² of bijna 12 % van de totale oppervlakte) bleek minder voedselrijk (klein streepzaad-duizendbladtype en scherpe boterbloem-rose klavertype). Wachten tot 15 juni om te maaien is bij deze types is niet goed omdat je dan ingrijpt tijdens de bloei van

wikkesoorten, margriet, sint-janskruid, scherpe boterbloem, peen.. en dus zaadvorming verhindert. Maaien rond 15 mei laat hen toe, weliswaar iets later dan gewoonlijk, toch te bloeien en zaad te vormen.

Volgende bermen worden nu al een 5-tal jaren op deze manier behandeld:

- Ijsbergstraat en de Doylijkstraat
- De Bodegemstraat ten oosten van de dorpskern van Sint-Martens-Bodegem
- De Stationsstraat nabij het kerkhof van Dilbeek
- De Assestraat en Kloosterweide

ten noorden van de E40 in Sint-Ulriks-Kapelle

- De Berchemstraat langs beide kanten van de Ring
- De Herdebeekstraat nabij het voetbalveld van Sint-Anna-Pede.

We hebben de voorbije zomer deze bermen afgelopen en hebben kunnen vaststellen dat het ingesteld ecologisch bermbeheer vruchten afwerpt, hoewel er toch verschillen zijn. De vershraling en het terugdringen van grassoorten heeft zich het best doorgezet langs de Assestraat in Kapelle en de Stationsstraat in Dilbeek. Op enkele plaatsen maait de gemeente nog extra (Ijsbergstraat, Herdebeekstraat) om tijdelijke parkeerruimte te creëren en voert daarbij het maaisel niet af. Uiteraard komt dit de natuurontwikkeling niet ten goede. Kwalijker is het afgraven van de berm en het aanbrengen van een grintlaag (bv. aan de Doylijkstraat) waardoor de bermvegetatie uiteraard helemaal verdwijnt.

In het algemeen kan toch gesteld worden dat de 6 onderzochte bermen veel meer kleur hebben gekregen en daar zorgen o.a. dagkoekeksbloem, vergeet-mij-nietje, ruig klokje, margriet, rode klaver, scherpe boterbloem, vogelwikke, knoopkruid, peen, biggekruid, rolklaver, vlasbekje en groot streepzaad voor. Een botanicus vindt hier vlot 50 verschillende plantensoorten. Hier en daar tref je ook zeldzamere soorten aan, zoals de gevlekte orchis (Ijsbergstraat, Bodegemstraat). Op deze plekken moet het beheer aangepast worden door het maaien uit te stellen tot augustus. Een aanpassing ligt ook in het verschieft voor de voedselrijke bermen, waarvoor een vroeger maaitijdstip beoogd wordt, zodat de grassen zich minder zouden doorzetten.

Hopelijk wordt het gemeentelijk ecologisch bermenbeheer in de toekomst verdergezet, maar dan liefst zonder grintlaagjes.

Een bewolkte vlinderfietstocht

Het vlindertelweekend, dat Natuurpunt op 2 en 3 augustus jl. organiseerde, werd flink verstoord door het slechte weer. Dagvlinders laten zich pas zien als het warm en zonnig is en dat was niet echt het geval. Overigens zijn er al het hele jaar heel weinig vlinders te zien. Een teken van klimaatwijziging? Onmogelijk om dat nu al met zekerheid te zeggen, maar het is toch frappant dat je na een fietstocht van enkele uren, waarbij je alle potentieel vlinderrijke plekken in een vallei opzoekt, maar uitkomt op welgeteld 13 waarnemingen. De dreigende wolken en het slechte weer in het voorjaar zullen er wel iets mee te maken hebben gehad.

Anne, Marieke, Lien en Eric determineerden met zekerheid bruin

zandoogje, oranje zandoogje, bont zandoogje, groot koolwitje, gehakelde aurelia en een pracht-exemplaar van koninginpage en zagen ook kleine witjes en een blauwtje. De afwezigheid van vroeger zeer algemene soorten als kleine vos, atalanta en dagpauwoog was opvallend. Het gaat om soorten die als volwassen vlinder de winter moeten doorkomen en dat lukt blijkbaar alsmaar minder goed. Die ene gehakelde aurelia die we zagen, was het wel gelukt. Witjes en koninginpage overwinteren als pop, zandoogjes en blauwtjes als rupsen. De koninginpage fladderende rond de poel aan de Vallenbos. Schermbloemigen, die de soort nodig heeft als waardplant, groeien er overvloedig. Om de zandoogjes te onderscheiden moesten we onze

vlindernetjes bovenhalen. Het bruin zandoogje heeft een oranje band op de voorvleugel. De oogvlek op de voorvleugel heeft slechts 1 wit puntje. Het oranje zandoogje is iets kleiner en in zijn oogvlek staan 2 witte puntjes. Het bont zandoogje ziet er heel wat anders uit met zijn geelwitte stippen. Deze soort zit vaak te zonnen op bladeren.

Als je de schaarse Dilbeekse resultaten met de telresultaten op Vlaams niveau dan valt op dat klein koolwitje en atalanta bij ons minder prominent aanwezig zijn. Dat was vorig jaar ook al zo.

We beëindigden onze vlinderfietstocht bij Liesbeth en Stefaan, die hun gifvrije en vlindervriendelijke VELT-tuin voor ons openstelden. Ook daar alleen maar enkele witjes opgemerkt. Gelukkig hadden we er ook vlinderkasten opgesteld, met in lang vervlogen tijden opgeprikte exemplaren van toen algemene en nu zeldzaam geworden soorten. En zeggen dat de biodiversiteit vanaf 2010 niet verder mag dalen. Nog 2 jaar te gaan voor de ommekeer...

Met dank aan Lieven voor de voorbereiding en aan Liesbeth en Stefaan voor de gastvrijheid.

Vlindertelweekend toont achteruitgang aan

In totaal werden voor Vlaanderen 7047 vlinders geteld in 1002 tuinen, gemiddeld 7 vlinders per tuin. Twee minder dan verleden jaar.

Ook het aantal waargenomen soorten per tuin ging naar beneden. De overbekende dagpauwoog fladderde vorig jaar nog rond in 33% van de tuinen, dit jaar in amper 17%. Koolwitjes, die vorig jaar met 93% in quasi alle tuinen opdoken, werden nu in 75% van de tuinen gezien. Ook de atalanta (van 58 naar 38%) en de

blauwtjes (van 38 naar 25%) deden het slechter dan vorig jaar. In amper 7% van de tuinen vloog tijdens het telweekend een kleine vos. Vorig jaar was dit nog 16%. Heel wat deelnemers zagen dit weekend zelfs geen enkele vlinder in hun tuin.

Soorten zoals het landkaartje, de gamma-uil en de gehakelde aurelia gingen er dan weer vooruit. Een andere opvallende stijger is het oranje zandoogje, dat van 42 naar 51% ging. Het bont zandoogje en de

koninginpage vertoonden een status quo tegenover vorig jaar.

De meeste voorkomende soorten in Vlaanderen waren:

Oranje zandoogje (foto)	1237
Klein koolwitje	966
Bruin zandoogje	798
Atalanta	750
Bont zandoogje	659
Groot koolwitje	646
Gehakelde aurelia	289
Dagpauwoog	266
Boomblauwtje	244
Gamma-uil	176

maandag 6 oktober 2008 - 9 u tot 18 u

Natuurpunt op de jaarmarkt

Wereldwijd daalt de biodiversiteit onrustwekkend. In 2010 moet die daling stilvallen. Dat wil Europa althans. Maar dat kan pas lukken als iedereen een beetje meewerkt. Door bijvoorbeeld extra nestgelegenheden te creëren voor bedreigde soorten. Op de jaarmarkt voert Natuurpunt daarom uitgebreid promotie voor de actie "Vogels voeren en beloeren". Ook zullen er vogelvoer, voederplankjes en nestkastjes te koop zijn. Niet alleen voor mezen en mussen, maar ook voor minder courante soorten. En uiteraard verkopen we er ook de Natuurpunt wandkalender voor 2009! Bezoek onze stand op de hoek van de Alenalaan en de Kasteelstraat.

zaterdag 25 oktober 2008 - 10 u tot ? u

Beheerswerken Thaborberg

Het infopaneel verplaatsen, de poel algenvrij maken, de wilgenopslag weghalen en misschien een stuk ruigte maaien. Dat is zowat het programma. Tenzij het gebruikelijke maaiwerk niet rond raakt op de teambuilding activiteit van Johnson SC. 's Middags wacht ons een heerlijke picknick. Iedereen welkom. Meer info bij Lien van Besien, 0497/83.43.39 of lien.vanbesien@gmail.com

zondag 21 september 2008 - 14 u

Natuur langs het Pedemolenwandelpad

Sinds vorig jaar wandelt Natuurpunt systematisch de bewegwijzerde gemeentelijke wandelpaden af. Het laatste in de rij is het 10 km lange Pedemolenwandelpad. Deze wandelweg voert langs heel mooie lapjes natuur in de valleities van de Laarbeek en de Vaerenbeek. Ook heel interessant zijn de Wereweide, een gebiedje waar de gemeentelijke lagere school

van Schepdaal een natuurproject lopen heeft en het Vinkenbosje, dat momenteel moet herstellen van een kapping. De wandelingen gaat over glooiend terrein en vanaf de hoogste punten zijn mooie panoramas te zien.

We vertrekken aan de watermolen van Sint-Gertrudis-Pede. Rond deze tijd van het jaar zijn laarzen altijd aangeraden...

Barbecue smaakt naar méér!

Binnen? Of buiten? Dat was de hamvraag, want de regen plensde bij pozen neer in de namiddag van 23 augustus terwijl we alles aan het opstellen waren voor de jaarlijkse smulpartij. Uiteindelijk werd het een oplossing op zijn Belgisch: zowel binnen als buiten werden tafels klaar gezet. Uiteindelijk kozen de meeste van de 58 deelnemers voor de – toch wel ietwat frisse – buitenlucht. 'Heel lekker', was de meest gehoorde commentaar en dat horen we graag. Dank aan iedereen die groenten klaarmaakte, vlees roosterde, met tafels en stoelen zeulde, drank uitschonk of op een andere manier bijdroeg tot het succes van deze activiteit, die duidelijk naar méér smaakt.

Vleermuizen laten het afweten

Drie soorten! Dat had onze vleermuisgids aangekondigd voor de wandeling van 30 augustus. We kregen er ocharme één enkele te horen en te zien. Alleen de dwergvleermuis (foto) was op het appel. Watervleermuis en laatvlieger ontbraken op de afspraak. Ook op plekjes waar ze geregeld opgemerkt worden, lieten ze zich niet zien. Maar goed, een uurtje in het pikkedonker op een intiem kerkhofje temidden de bomen met de ijle klaagzang van een bosuil in de verte schept toch wel een rustig gevoel...

Ook op plekjes waar ze geregeld opgemerkt worden, lieten ze zich niet zien. Maar goed, een uurtje in het pikkedonker op een intiem kerkhofje temidden de bomen met de ijle klaagzang van een bosuil in de verte schept toch wel een rustig gevoel...

Een must voor al wie zijn natuurkennis wil verrijken!

Cursus Natuurgids te Ternat

Natuurpunt Ternat organiseert in samenwerking met Centrum voor Natuur- en Milieueducatie (CVN) vanaf november een cursus natuurgids in De Plotter te Sint-Katarina-Lombeek.

Deze cursus leert u de natuur herkennen, begrijpen en vertalen. Gespecialiseerde kennis of vaardigheden komen niet aan bod, wel verwerft u een ruime algemene kennis van natuur en milieu. Van deelnemers wordt een minimale voorkennis verwacht. De cursus omvat een dertigtal bijeenkomsten, waarvan zowat de helft excursies, gespreid over één jaar. Wie deelneemt en een eindwerk voorlegt, kan bovendien het attest natuurgids behalen. Na deze cursus heeft u voldoende algemene natuurkennis en vaardigheden om alleen of met een groep de natuur in te trekken.

De cursus loopt van 4 november 2008 tot en met 22 september 2009. De lessen vin-

den plaats op dinsdagavond van 19.30 tot 22.30 uur, de excursies telkens op zaterdagmiddag van 14.00 uur tot 17.00 uur, uitgezonderd een hele dag op zaterdag 20 juni en een vroege ochtendexcursie op 25 april.

Het cursusgeld bedraagt 220 €. Bruggepensioneerden, gepensioneerden, studenten, werkzoekenden, huisvrouwen en huismannen betalen 180 €. Het handboek en de busexcursies zijn in de prijs inbegrepen. Betalen kan ook met opleidingscheques of sport- en cultuurcheques.

Het aantal deelnemers is beperkt tot 30. Deelnemers uit de regio krijgen voorrang. Inschrijven kan op 014/635.30.96 of via de website van het CVN: www.c-v-n.be

Méér informatie, inclusief het volledige jaarprogramma, vindt u op de website <http://www.natuurpuntternat.be>

Steenmarter op Thaborberg!

Midden augustus ontdekte een medewerker van het Michielsbeem een dode steenmarter op de Thaborberg. Helaas was het kadaver verdwenen toen hij het wou gaan ophalen, zodat niet méér details konden worden achterhaald.

De soort is duidelijk terug van weggeweest. Rond 1980 was de steenmarter omzeggens verdwenen uit Vlaanderen. Alleen in het Hageland hield nog een bolwerk stand. Na het stopzetten van de bejaging, kwam vanaf de jaren 1990 een expansie van het areaal op gang vanuit de Brabantse leefgebied en het noorden van Frankrijk.

Steenmarters leven in veel verschillende biotopen, liefst in een structuurrijk cultuurlandschap, vaak in de nabijheid van mensen. Ook steden worden langzaam gekoloniseerd. Zijn nauwe verwant de boommarter houdt het bij bossen. De twee zijn van elkaar te onderscheiden aan de borstvlak. Bij de steenmarter loopt die door naar de voorpoten, bij de boommarter niet. De steenmarter is ongeveer even groot als een huiskat. Dus verwarring met bunzing, hermelijn en wezel is uitgesloten, want die zijn een stuk kleiner.

Steenmarters zijn zeer lenig en kunnen uitstekend klimmen. Het zijn alleseters. Bessen, vruchten, eieren en kleine prooidieren zoals ratten en muizen staan op het menu. Ook kippen als die 's nacht niet in een behoorlijk hok kunnen schuilen.

Steenmarters verdedigen een territorium 50 tot 700 ha, afhankelijk van het voedselaanbod. Het wordt bezet door één mannetje en één of enkele wijfjes.

Er is jaarlijks één nest in de lente met 2 tot 4 jongen. In het najaar worden de jongen verjaagd en moeten ze op zoek naar een eigen territorium.

Steenmarters houden van warmte en zoeken schuilplaatsen die de temperatuur wat bufferen. Zolders en schuren zijn zeer geliefd. Ze hebben een netwerk van schuilplaatsen, die ze in willekeurige afwisseling gebruiken.

Herrieschoppers en vandalen

Met de toenemende verspreiding van de steenmarter zullen ongetwijfeld al snel weer stemmen opgaan om ze te verdelgen, want het zijn wel wat herrieschoppers en vandalen. Doden is echter zinloos, want zo komt het territorium vrij. Een ander exemplaar zal snel de weg vinden, want steenmarters hebben op hun poten klieren die een geurspoor achterlaten. Overigens zijn ze door de wet beschermd en mogen niet gedood worden.

Steenmarters kunnen geluidsoverlast geven, zeker als er een nest met jongen zitten, want ze vooral 's nachts durven ze wel eens herrie schoppen. Ook kan er stank ontstaan door uitwerpselen die ze steeds dezelfde plaats deponeren.

Wil je de marterfamilie echt weg? Rammel bij valavond in de buurt van de schuilplaats op potten en pannen, zet de radio luid, verschuif van alles op de zolder... Steenmarters worden niet graag gestoord en zullen vertrekken naar een van hun andere schuilplaatsen. Je kan het ook proberen met sterke geuren. Leg doekjes met restjes parfum of amoniak bij hun schuilplaats en de kans is groot dat ze wegtrekken. Als je zeker bent dat ze zijn verdwenen, kan je de toegang afsluiten. Verwijder ook overhangende takken die ze als 'overloop' kunnen gebruiken om je dak te bereiken.

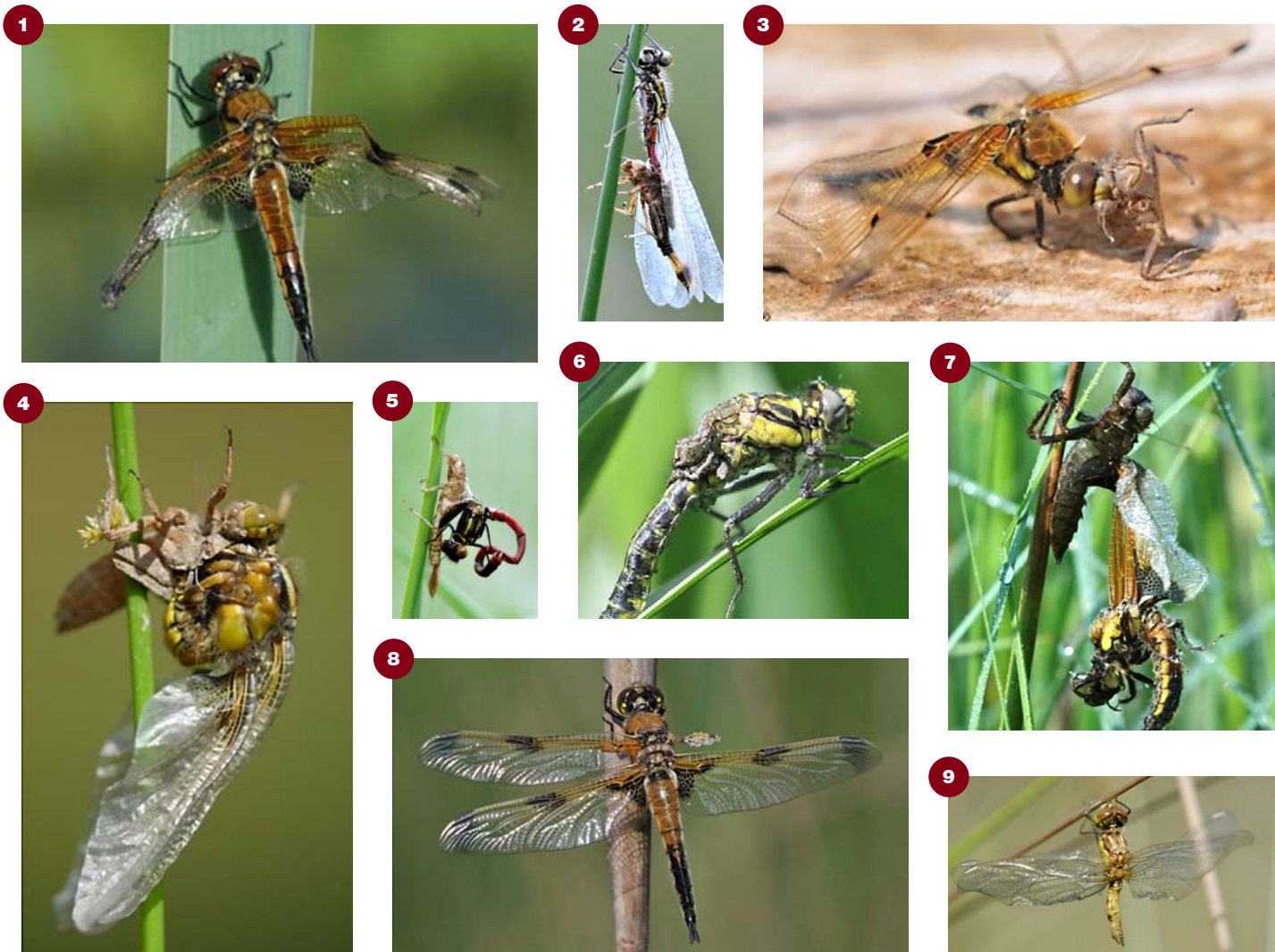
Een ander vervelend trekje van steenmarters is dat ze graag onder de warme motorkap van een auto kruipen en daar soms kabels en slangen kapot bijten. Wat kan je doen? Als je een afgesloten garage hebt, zet je auto dan binnen. Vodden met parfum of ammoniak onder je auto leggen, wil ook wel eens helpen. Of parkeer je auto boven een plas. Er bestaan zelfs speciale elektrische schrikroosters om onder de auto te plaatsen.

De verspreiding en levenswijze van marterachtigen in Vlaanderen is onvoldoende bekend. Daarom heeft het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) een marternetwerk opgericht dat dode exemplaren inzamelt. Vind je een levensloze marter, wezel, bunzing, ... neem dan contact op met je lokale Natuurpunt afdeling. Die neemt dan contact met het INBO.

Boerenzwaluwen onder de trap

Natuurpunt krijgt geregeld seintjes van mensen die op een goede dag constateren dat ze hun woning delen met niet-humane species uit het dierenrijk. Meestal is de vraag hoe de ongenode gast zonder bloedvergieten de deur kan worden gewezen, maar deze zomer kregen we een hartverwarmend andere oproep uit Dilbeek. Boerenzwaluwen broeden wel vaker binnenshuis, maar doorgaans in schuren of stallen. Dit koppel mikte echter duidelijk op iets van hogere standing: de kelder van een nette villa. En de garagekelder was niet goed genoeg. Het moest de zijkelder worden,

meer bepaald het plekje onder de trap die naar de slaapkamers leidt. Weinig huiseigenaars zouden van zoveel lef gediend zijn, maar deze – die anoniem wenst te blijven – vond het een heerlijke belevenis. Overdag bleef de garagepoort open zodat de vogels vrij in en uit konden vliegen en pas als 's avonds beide ouders binnen waren, ging de poort dicht. De vogels lieten zich zonder probleem van dichtbij observeren als ze maar rustig benaderd werden. Het werd een mooi broedsucces want alle vijf de jongen vlogen uit. Benieuwd of ze volgend jaar terugkeren. Ze zijn in ieder geval welkom...

Uitsluipen: een hachtelijke moment

'Uitsluipen' is de specialistenterm voor het moment waarop een libellenlarve haar onderwaterbestaan ruilt voor een leven in de lucht. Daarover heb ik vorig jaar in natuur•contact een artikel gepubliceerd. Nu wil ik dieper ingaan op de talrijke gevaren die bij het uitsluipen op de loer liggen.

Statistieken tonen aan dat de mortaliteit bij het uitsluipen ligt tussen 3% tot 28% van de jaarpopulatie van een bepaalde soort. Alles hangt natuurlijk af van de omstandigheden waarin de uitsluiting plaatsvindt. Er zijn 3 factoren die ervoor kunnen zorgen dat het fout gaat.

Eén van de voornaamste is het weer. Voor een geslaagde uitsluiting is het cruciaal dat de luchttemperatuur hoog genoeg is. Ook de luchtvoch-

tigheid speelt een rol. Als een libellenlarve uitsluit bij te koud weer is de overlevingskans zeer klein. Ze kan het uitsluipen wel enige tijd uitstellen, maar bij aanhoudende koude zit ze met een probleem. Haar lichaam past niet meer in de larvehuid. Bovendien is haar ademhalingsstelsel veranderd: ze kan onder water niet meer ademen. Ze is dus wel verplicht om uit te sluipe.

Een tweede belangrijke weersfactor is de wind en regen. Een libel die uitsluit heeft een zeer zacht lichaam. Als hevige wind de jonge libel tegen harde stengels aan slaat, kan het lichaam misvormingen oplopen. Ook de nog fragiele vleugels kunnen zo beschadigd worden of aan elkaar blijven kleven. Een gewone regenbui is niet direct een probleem, maar bij hevig onweer, dat dan meestal ook

nog gepaard gaat met hevige wind, is een catastrofe onvermijdelijk. Aan de Vallenbospoel heb ik dit bij aanvang van het seizoen zelf kunnen vaststellen. In de voormiddag was het mooi weer, ideaal om uit te sluipe. Hevige buien op de middag zorgden voor vele mislukte uitsluitingen met de dood tot gevolg, direct en indirect. Een libel met misvormd lichaam of vleugels sterft niet onmiddellijk maar een dag tot enkele dagen later. De misvormde libellen kunnen zonder goede vleugels niet vliegen en dus ook geen voedsel vangen.

Een tweede belangrijke doodsoorzaak is predatie door vogels, amfibieën en spinnen. Een libel die uitsluit is weerloos gedurende enkele uren en vormt een makkelijke prooi voor een vogel die aan het water komt drinken.

Een derde doodsoorzaak heeft te maken met een onvolledige uitsluiting. Vleugels komen soms niet volledig uit de larvehuid, een fenomeen dat ik dit voorjaar veelvuldig heb vastgesteld. Het gebeurt ook dat de larvehuid niet voldoende openscheurt, zodat het achterlijf blijft vastzitten. De onfortuinlijke libel zit gevangen tussen twee werelden en sterft. Zo zie je maar dat het relatieve korte leven van een libel wel héél kort kan zijn.

Patrick Goossens

Foto's

- 1 - Schade door wind
- 2 & 4 - Achterlijf vast in larvehuid
- 3 - Kop vast in larvehuid
- 5 - Vleugels vast in larvehuid
- 6 & 9 - Volledige misvorming
- 7 - Vleugeltop vast
- 8 - Een vleugel niet ontwikkeld

Itterbeekse buizen

Wie rust zoekt, hoeft dezer dagen niet naar Itterbeek af te zakken. Hier worden buizen gelegd en berlegd dat het niet meer mooi is. Daarvoor zijn maatschappijen verantwoordelijk die in principe allemaal een edel milieudoel nastreven...

Aquafin heeft de eerste fase van de aanleg van de Neerpedecollector aangevat, tussen de grens met Anderlecht en de Herdebeekstraat. De collector komt langs de Rollestraat en in de Roomstraat en de Isabellastraat. Hij zal het afvalwater van grote delen van Schepdaal en Itterbeek opvan-

gen. Dat moet leiden tot een snelle waterkwaliteitsverbetering in de Neerpede, op voorwaarde dat alle woningen via riolering worden aangesloten en dat een oplossing wordt gegeven voor verspreide lozingen, die vooralsnog niet aangesloten zijn op riolering of op een individuele waterzuivering. Het inmiddels goedgekeurde zoneringsplan reikt hiervoor de keuzes (riolering vs. individuele zuivering) aan. Voor de Zakstraat heeft het zoneringsplan een kleinschalige waterzuivering voorzien. Om natuuraantastingen bij de aanleg van de collector tegen te gaan worden de richtlijnen van het milieu-effectrapport ge-

volgd, dat voor dit project werd opgesteld. Op het Itterbeeks traject zijn er weinig problemen te verwachten.

Fluxys van zijn kant is begonnen met het herleggen van gasleidingen langs de spoorlijn Brussel-Denderleeuw ter hoogte van het Pedeviaduct ("de 17 bruggen"). De herlegging is noodzakelijk om de uitvoering van het GEN-project voor ontubbeling van de spoorlijn door Infrabel mogelijk te maken. Infrabel versterkt momenteel de fundering van het viaduct. Meteen wordt duidelijk hoe ingrijpend dit project wordt voor de natuurlijke omgeving, die wordt gerekend tot de meest waardevolle van de gemeente. Grote delen langs de spoorlijn zijn opgenomen in het Vlaams Ecologisch Netwerk (zoals bv. ook de Wolfsputen, om een idee te geven). De natuurcompensaties, voorzien in het milieu-effectrapport (heraanplantingen, instellen van natuurbeheer), moeten het biotoopverlies – o.a. een zeer waardevolle orchideeënvegetatie – opvangen. Garanties, dat dit zal leiden tot even kwaliteitsvolle natuur, zijn er eigenlijk niet. Dan maar hopen dat het project het vooropgezette doel – meer gebruik van openbaar vervoer – bereikt, dat er ecologische meevallers zullen zijn (dat was met die orchideeën ook het geval) en dat de voorziene geluidsbeperkende maatregelen hoorbaar zullen zijn. Hopen ook dat de aannemers en onderaannemers op de voorziene werfwegen blijven en zo min mogelijk via natuur- en woongebieden hun grondtransporten gaan uitvoeren.

Plantactie Milieuraad: méér natuur in de tuin

De Dilbeekse milieuraad organiseert dit najaar een plantactie die gemengde, gelaagde groepsbeplanting promoot.

Gemengd betekent uiteraard dat verschillende plantensoorten door elkaar worden aangeplant. Gelaagd wil zeggen dat er wordt gezorgd voor variatie in de hoogte om de natuurlijke gelaagdheid van een bos te benaderen. Met groepsbeplanting wordt bedoeld dat de beplanting op termijn een gesloten ruimte moet vormen die de naakte bodem bedekt, net zoals in een natuurlijk bos. Dit soort aanplanting vraagt weinig onderhoud en je kan er gemakkelijk je compost en tuinafval tussen kwijt.

De plantenkeuze is aangepast aan kleinere en middelgrote tuinen en de prijzen zijn bijzonder concurrentieel. Deze actie richt zich tot particuliere inwoners van Dilbeek en is bedoeld voor aanplant in Dilbeek.

Bestellen kan uiterlijk tot 31 oktober. Bezorg de bestelbon bij Joris Bekaert, Moestuyn 23, 1702 Groot-Bijgaarden of mail uw bestelling naar k.demeerleer@scarlet.be

Het verschuldigde bedrag dient gestort op rekening 091-0125062-58 van 'Milieuraad Dilbeek' voor 5 november 2008. Het bestelde plantgoed is af te halen op zaterdag 22 november 2008 tussen 9u en 17u30 bij Garden Center Moens, Itterbeeksebaan 172 te 1700 Dilbeek.

Soortenbeschrijving/Bestelbon

Symphoricarpus chenaultii 'Hancock'

Kleine variëteit van paarse sneeuwbes
Bloei: juni, juli; roze-rode bloempjes
Volgroei: 0,6 m hoog; 1 m breed.
Zon, halfschaduw en schaduw
Plantgoed met blote wortel, hoogte 40-60 cm
Pakket van 5 planten: x 2,7 €

Salix purpurea 'Nana'

Kleine variëteit van bittere wilg
Bloei: maart, geelgroene katjes
Volgroei: 1-1,5 m hoog; 1,5 m breed.
Zon en halfschaduw.
Plantgoed met blote wortel, hoogte 60-80 cm
Pakket van 3 planten: x 2,2 €

Viburnum opulus 'Compactum'

Kleine variëteit van Gelderse roos
Bloei: mei, witte bloemschermen
Volgroei: 1-1,5 m hoog, 1,5 m breed.
Zon en halfschaduw
Plant in pot, hoogte 40-50 cm
Per stuk: x 3,7 €

Cornus mas

Gele kornoelje (eetbare bessen)
Bloei: februari; gele schermen
Volgroei: tot 6 m hoog, 4 m breed.
Zon en halfschaduw.
Plantgoed met blote wortel, hoogte 60-100 cm
Per stuk: x 1,0 €

Amelanchier lamarckii

Krentenboompje (eetbare bessen)
Bloei: begin april; witte trosjes
Volgroei: tot 8 m hoog, 6 m breed.
Zon en halfschaduw.
Plantgoed met blote wortel, hoogte 60-80 cm
Per stuk: x 0,7 €

Carpinus betulus

Haagbeuk (bedoeld voor aanplant haag)
Komt in blad begin april
Plantafstand 25 cm, 2x snoeien per jaar (juni en oktober)
Plantgoed met blote wortel, hoogte 60-80 cm
Pakket van 10 planten: x 5,3 €

Doe mee aan de actie 'Klimaatwijken'!

Wat is Klimaatwijken ?

Een klimaatwijk is een groep van ongeveer 15 gezinnen die de uitdaging aangaat om gedurende zes maanden 8% energie te besparen in huis. Deze gezinnen wonen in dezelfde wijk of in dezelfde straat of kennen elkaar via een vereniging, een school, een club, werk... Je kan natuurlijk in je eentje thuis energie besparen, maar het is leuker én interessanter om het in groep te doen. Zo sta je er niet alleen voor: je kan je energieverbruik vergelijken met anderen, tips en ervaringen uitwisselen én je kan een beroep doen op een energiemeester voor advies en begeleiding.

Energiebesparen is nodig

De verbranding van fossiele brandstoffen (zoals gas, steenkool en olie) om warmte en elektriciteit te produceren, stoot CO₂ (koolstofdioxide) uit. CO₂ is één van de zogenaamde broeikasgassen. We stoten in vergelijking met vroeger veel meer broeikasgassen uit zodat het normale broeikas effect uit de hand loopt (zonder het 'normale' broeikas effect zou het ijsig koud zijn op aarde). Wetenschappers spreken van een versterkt broeikas effect.

Dat veroorzaakt klimaatveranderingen zoals stijging van temperaturen, smelten van poolkappen en gletsjers... Door dus minder energie te verbruiken, zorgen we ervoor dat er minder CO₂-uitstoot is en helpen we mee de klimaatveranderingen tegen te gaan.

Hoeveel verbruikt de gemiddelde Vlaming?

Het verbruik van een doorsnee gezin is 2.200 kWh elektriciteit overdag en 1.300 kWh 's nachts. Dit kost het gezin ongeveer 500 € aan elektriciteit. Voor gas ziet het er als volgt uit: 23.260 kWh of ongeveer 2300 m³ gas. Dit kost 1.100 € op jaarbasis. De totale energiefactuur van

↑ De Noordpool smelt weg. 'k Stond er bij en ik keek er naar? Of doe je mee met Klimaatwijken?

een 'gemiddelde' Vlaming is dus ongeveer 1600 € per jaar. Bovendien ziet het er niet naar uit dat dit zal dalen. Uit het milieuraapport van Vlaanderen blijkt dat het energieverbruik per persoon stijgt ten opzichte van 1990. Enkel Finnen verbruiken per persoon meer energie in Europa, maar daar is het dan ook een pak kouder.

Waarom net 8% besparen?

In Kyoto in 1997 spraken de industrielanden af om de uitstoot van broeikasgassen terug te dringen. De Europese Unie wil haar uitstoot met 8% zien dalen in de periode 2008-2012 ten opzichte van 1990. België heeft onderhandeld om met 7,5% te verminderen. Wij volgen dus de Europese ambitie. De 'klimaatwijken' willen hiertoe een bijdrage leveren en vooral aantonen dat alle beetjes helpen. Het is daarom de bedoeling om 8% te besparen in een beperkte periode.

Hoe werkt Klimaatwijken ?

De klimaatwijken gaan met de gemeente de weddenschap aan dat ze 8% energie gaan besparen op zes maanden tijd. Op 1 november start de meetcampagne. Vanaf dan houden deelnemers wekelijks hun meterstanden bij van elektriciteit en gas en geven deze wekelijks of maandelijks door aan de energiemeester. Vanaf november starten ook de één of tweemaandelijks bijeenkomsten met de energiemeester. Halfweg de meetcampagne (begin februari) organiseert de gemeente een tussentijdse energieborrel waarbij de tussentijdse resultaten bekend worden gemaakt. Op 30 april stopt de meetcampagne. De resultaten worden meegeedeeld op een feestelijk slotmoment, georganiseerd door de provincie.

Klimaatwijken in Dilbeek

De gemeente doet al voor het vierde jaar op rij mee aan deze actie. Vorig jaar namen vier verenigingen deel. Globaal behaalden ze een energiebesparing van goed 10%. Dat moet Natuurpunt toch ook kunnen? De Dilbeekse kernleden doen alvast in blok mee. Ook zin om de uitdaging aan te gaan? Neem contact met onze professionele energiemeester Eric De Jonge (eric.dejonge@skynet.be of 02/567.04.38).

Maak kennis met de **provinciaal prioritaire soorten**

Gezocht: zonnerussula

Russula solaris staat op de rode lijst als kwetsbaar aangemerkt. Het is een redelijk makkelijk te herkennen soort. Net als bij alle russula's knapt de steel zoals een krijtje als je hem ombuigt. Je krijgt dus geen rafelige, lange vezels. De hoed is in het centrum intens dooiergeel en verbleekt tot wit aan de rand. De rand is duidelijk geribd. De smaak is heel scherp. Die combinatie van kenmerken maakt hem uniek. De diameter van de hoed bedraagt hooguit 10 cm. Hij komt vooral voor onder beuken. De zonnerussula groeit in het gazon van kasteel La Motte en het is dus uitkijken naar andere vindplaatsen in Dilbeek.

NIEUW VOOR DE NATUUR•KETTEN!

Kijk altijd op <http://www.jnm.be/pajottenland/> voor het laatste nieuws over deze activiteiten

Vanaf nu zullen de natuur•ket-activiteiten lopen volgens schooljaar en niet meer volgens het kalenderjaar.

Voor wie? Geïnteresseerde jongeren vanaf het tweede leerjaar tot en met het zesde jaar. Om mee te doen moet het gezin lid zijn van Natuurpunt, heeft alles te maken met verzekering.

Wat kost dat? €20 voor het eerste kind en €15 vanaf het tweede.

Wat heb je daarvoor? Zeven activiteiten, een mooi gevuld mapje rond de activiteiten, een hapje en een drankje en al het materiaal.

Wanneer? De eerste activiteit start op 8 november. Ze zullen telkens tussen 14 en 17uur door gaan in de Westrand of op onze Thaborberg.

Het aantal inschrijvingen wordt beperkt tot 25.

Inlichtingen en inschrijvingen: Ignes Verstraete
02 466 55 85 | 04 86 11 21 25 | ihi.leon@scarlet.be

JNM start nieuw werkjaar

Jonge natuurfreake (vanaf 8 jaar) kunnen ook volgend jaar weer terecht bij JNM. De Pajotse afdeling bereidt zijn nieuw werkjaar voor tijdens een startweekend, dat plaatsvindt van 19 tot 21 september. Wie wil aansluiten, neemt contact op met Sander Van Haver (sander_van_haver@hotmail.com, 0499/28 13 40, 054/56 81 98) Aansluitend is er al meteen een wereldbollenactie. Meer info: Lieven Decrick (lievendecrick@gmail.com, 0494/37 69 66, 02/532 24 63).

Zeg nooit zomaar "Lieveheersbeestjes"

Het was weer een leerrijke namiddag: we leerden het verschil tussen exoten en inheemse lieveheersbeestjes, de lichaams-onderdelen, wat ze zo al eten. ... Het bekijken van een larve leek wel op een Dilbeeks horrordier.

Het spel dat ons duidelijk moest maken hoe hard de strijd wel kan zijn van eitje naar larve om uiteindelijk een lieveheersbeestje te worden, stelde ons wel erg teleur: de grootste doodsoorzaak was het sproeien door de gemeente! Ja, ja Eric!

MET DE HERFST KOMEN DE SPINNEN...

Je mag een spin best griezelig vinden, maar je hoeft er echt niet bang voor te zijn. Zij blijven meestal wijzselijk bij mensen uit de buurt. Maar ze zitten wel in onze huizen en onze tuinen. Met veel meer dan je denkt. En met veel meer verschillende soorten dan je denkt.

Op 13 september maakt onze spinnerkenner Elisabeth de natuur•ketten vertrouwd met die curieuze achtpoters. Zouden al de kinderen wel durven komen? Natuurlijk want een natuur•ket is overal nieuwsgierig naar. Ook als het een klein beetje griezelig is. Zeker weten!

Grassen...

Wist je dat grassen kleurrijke bloempjes hebben. In alle kleuren vind je ze, met stampertjes, meeldraadjes en stuifmeel. Sommige kan je gebruiken als wiek voor een kaars. Nog anderen zijn geschikt om juweeltjes zoals armbandjes te maken. En er zijn er veel die we eten: tarwe, rogge, haver, maïs zijn allemaal grassen. Allemaal hebben ze een ronde stengel met verdikkingen op. Die verdikkingen heten knopen. En als je een gras ziet zonder knopen... dan is het geen gras. Dan is het een van die planten die goed op gras lijken zoals zeggen, biezen of russen. Grassen zijn dus helemaal niet saai. Ze zijn mooi en nuttig. Dat en nog veel meer ontdekten de natuur•ketten tijdens hun activiteit van 7 juni.

Wij hamsteren jouw lege inktpatronen*

Breng je lege inktpatronen en tonercassettes naar onze containers!

- Westrand (vlak bij de bib)
- kringwinkel Kereweeroom, Spanjeberg 4, Dilbeek. Open dinsdag-vrijdag: 10u-17u30 zaterdag: 10 u - 16u30